

Czym jest e-learning

Krzysztof Satoła

*Główny Architekt Oprogramowania
Kierownik Działu Nowych Technologii w Edukacji*

Przez wieki ludzie, aby nauczyć się czegoś nowego lub podzielić się swoją wiedzą z innymi, spotykali się w jednym miejscu i w tym samym czasie. Uczniowie podróżowali w odległe strony, by móc choć przez jakiś czas podglądać kunszt mistrzów, gdyż był to jedyny sposób zdobycia cennej wiedzy i umiejętności. Przybywali też z odległych stron w mury szacownych uczelni. Chcieli chłonąć naukę przekazywaną przez profesorów i prowadzić beztrudne życie żaka.

W drugiej połowie XX wieku, wraz z upowszechnieniem się komputerów i łączących je sieci (np. Internet), światło dzienne ujrzała nowa koncepcja nauczania, tzw. e-learning. To nowe podejście w edukacji zakładało przynajmniej częściowy brak bezpośredniego kontaktu ucznia i nauczyciela oraz pozwalało na wprowadzenie dotąd niestosowanych, atrakcyjnych dla ucznia metod i środków dydaktycznych. Wkrótce okazało się, że każdy może nauczyć się wszystkiego w dowolnym czasie i tempie, bez potrzeby podróżowania. Bezpośrednie kontakty uczniów i nauczycieli z powodzeniem zastąpiły: poczta e-mail, fora dyskusyjne, wirtualne tablice i różnego rodzaju komunikatory, pozwalające na utrzymanie kontaktu niezbędnego w procesie dydaktycznym.

Wraz z początkiem XXI wieku e-learning stał się na każdym poziomie edukacji bardzo popularną i modną formą kształcenia. Jego potencjał został też dostrzeżony w świecie biznesu, gdzie umiejętnie zastosowany pozwala znacznie ograniczyć koszty tworzenia i przeprowadzania szkoleń przy jednoczesnym zapewnieniu ich dobrej jakości.

E-learning

E-learning jest procesem niestacjonarnego nauczania (przekazywania wiedzy i informacji) za pomocą nowoczesnych technologii informatycznych. Technologie te wykorzystywane są do tworzenia, przetwarzania, przesyłania i prezentacji danych, informacji i szkoleń. Pozwalają w efekcie na gromadzenie, przechowywanie i przekazywanie wiedzy. E-learning związany jest z ideą ustawicznego kształcenia oraz podnoszenia kwalifikacji metodami jak najbardziej skutecznymi.

Jednak technologia w e-learningu to nie wszystko. E-learning łączy w sobie ścisłą w charakterze problematykę technologii związaną z technicznym sposobem przygotowania i przeprowadzenia szkolenia (informatyka, logika) oraz nauki humanistyczne pozwalające odpowiedzieć na pytanie, jak skutecznie szkolić (dydaktyka, pedagogika, socjologia). W tym sensie e-learning ma charakter interdyscyplinarny.

Idea e-learningu nie zakłada wypierania tradycyjnych metod nauczania, ale ma służyć ich pogłębieniu i uzupełnianiu. Nauczanie mieszane (tzw. blended learning) pozwala na wykorzystanie najlepszych cech nauczania stacjonarnego oraz zdalnego, przy jednoczesnej możliwości redukcji kosztów i podniesienia atrakcyjności materiałów dydaktycznych. To właśnie możliwość uzyskania znacznych

oszczędności w kosztach procesu kształcenia, bez jednoczesnej potrzeby rezygnacji z jakości tego procesu, jest jednym z motorów powodujących dużą popularność i szybki rozwój e-learningu.

Zdefiniowanie e-learningu nie jest proste, gdyż może on przybierać różne formy. Ponadto każdy, patrząc z perspektywy własnych doświadczeń, postrzega go inaczej. E-learning jest często kojarzony z medium transmisyjnym, jakimi są nośniki danych (np. płyty CD) lub sieć komputerowa. Z punktu widzenia ucznia, najbardziej istotnym aspektem e-learningu są treści udostępniane w formie kursów, gier edukacyjnych i symulacji. Nauczyciele mogą postrzegać e-learning przez pryzmat niemal nieograniczonych możliwości w sposobie prezentacji materiału dydaktycznego, pozwalających na tworzenie treści multimedialnych i interaktywnych. Jednak wykorzystanie komputerów w e-learningu zmusza też dydaktyków do zmiany koncepcji i sposobu prezentacji materiału w porównaniu z metodami tradycyjnymi. Coraz częściej można spotkać kursy, których podstawowym celem jest nauczenie uczniów wykorzystania dostępnych w sieci materiałów i narzędzi przydatnych do realizacji celów kształcenia. W erze natłoku informacji umiejętność wyselekcjonowania tej najbardziej odpowiedniej i wykorzystania jej staje się jedną z umiejętności kluczowych. E-learning jako metoda świetnie sprawdza się też w edukacji całej populacji i organizacji, pozwalając na gromadzenie i udostępnianie wiedzy (tzw. zarządzanie wiedzą). Przedstawione wyżej wybrane aspekty e-learningu uprawniają do stwierdzenia, że bogactwo metod, środków oraz zastosowań e-learningu jest ogromne.

Zalety

Zastosowanie e-learningu pozwala na uzyskanie szeregu korzyści w porównaniu z nauczaniem metodami tradycyjnymi. E-learning pozwala na indywidualizację procesu nauczania oraz daje możliwość wielokrotnego odbywania zajęć. Uczniowie mogą uczyć się w wybranym przez nich czasie i tempie, dostosowując proces kształcenia do swoich możliwości oraz upodobań. Mogą też w większym stopniu decydować o kolejności zapoznania się z materiałem, jak również w łatwy sposób dokonać jego selekcji. Zastosowanie komputerów w procesie kształcenia umożliwia szybkie generowanie raportów i statystyk pozwalających na dokładną ocenę postępów ucznia przez nauczyciela. Dobrze zaprojektowane i przygotowane kursy e-learningowe dają szansę obniżenia kosztów przeprowadzania szkoleń, ich lepszą wydajność i skuteczność, natomiast zastosowanie platform e-learningowych znacznie ułatwia zarządzanie treściami szkoleniowymi oraz procesem dydaktycznym.

Platforma edukacyjna

E-learningowy proces nauczania często wspomagają systemy informatyczne zwane platformami. Istnieje wiele rodzajów platform e-learningowych. Służą one między innymi do tworzenia kursów i materiałów dydaktycznych, zarządzania treścią szkoleniową i procesem nauczania, dystrybucji kursów do odbiorców, śledzenia procesu szkoleniowego i raportowania wyników uzyskanych przez użytkowników. Istnieją także rozwiązania, które pozwalają na komunikowanie się osób biorących udział w kursach. Przykładem platformy służącej do zarządzania procesem szkolenia za pomocą narzędzi raportujących, komunikacyjnych i testujących oraz ukierunkowanym na tworzenie i zarządzanie materiałami dydaktycznymi jest stworzona w wydawnictwie ZamKor Platforma Edukacyjna dostępna pod adresem platforma.edu.pl.

Elementy dobrego e-learningu

Szkolenia e-learningowe przeznaczone dla dzieci i młodzieży powinny wykorzystywać technologie multimedialno-interaktywne, które angażują uczniów w proces kształcenia. Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzenie, można wyróżnić kilka elementów dobrego kursu e-learningowego:

- materiał merytoryczny powinien być prezentowany w sposób dobrze zaplanowany i logiczny,
- zawartość kursu powinna mieć charakter modułowy,
- materiał dydaktyczny powinien być dostosowywany (adaptacyjność kursu) dynamicznie do poziomu ucznia i jego postępów w nauce, a także do wieku, preferowanego sposobu uczenia się, wykształcenia, możliwości obsługi kursu,
- treści powinny być prezentowane w języku ojczystym ucznia, gdyż ma to ogromny wpływ na wydajność przyswajania wiedzy,
- ilość, układ i rozmieszczenie materiału (zawartości) powinno czerpać z zasad kompozycji, uwzględniającej łatwość i wygodę przyswajania prezentowanych treści,
- miła dla oka oprawa graficzna podkreślająca charakter kursu wzmacnia pozytywne nastawienie ucznia do procesu szkolenia,
- wykorzystanie zdobyczy technicznych w zakresie multimedii i interaktywności (prezentacje, symulacje itp.) powinno wynikać z rzeczywistych potrzeb,
- oprócz materiałów niezbędnych do realizacji celów kształcenia uczeń powinien mieć możliwość dodatkowego zgłębienia problemu (informacje uzupełniające, ciekawostki itp.).

E-learning w wydawnictwie ZamKor

Niezależnie od tego, czy uczeń praktykuje pod okiem swojego mistrza, czy też korzysta z nowoczesnych narzędzi edukacyjnych, uruchamiając kurs stworzony setki kilometrów od miejsca pobytu, jedno nie może ulec zmianie: wysoka jakość procesu kształcenia. Tworząc kursy e-learningowe, mieliśmy to na uwadze nie tylko w kontekście jakości materiałów dydaktycznych oraz sposobu ich wykorzystania, lecz także pamiętaliśmy o wygodzie pracy z nimi. Chcielibyśmy, aby rozwiązania e-learningowe firmy ZamKor były jak najbardziej dopasowane do potrzeb użytkowników, dlatego będziemy wdzięczni za wszelkie uwagi i sugestie dotyczące platformy i kursów. E-learning pozwala na ciągłe dostosowywanie istniejących mechanizmów i treści do potrzeb odbiorców oraz na ich nieustanne udoskonalanie, dlatego Państwa opinie mają dla nas ogromne znaczenie.